

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**IX RESPUBLIKA ILMIIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MAY, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**YANGI DAVR ILM-FANI:
INSON UCHUN INNOVATSION
G'OYA VA YECHIMLAR**

**IX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, may

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 9-son (may, 2026-yil).– 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 14-may

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

FALSAFA FANLARI

Boyxonov Umidjon

ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA
XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI 4-9

FILOLOGIYA FANLARI

Amonboyeva Feruzaxon

O'ZBEK MEDIADISKURSIDA MUHBIR NUTQINING PRAGMATIK XUSUSIYATLARI 10-12

Isomidinova Zilola

RAQAMLI DAVRDA SO'Z ERKINLIGI VA AXBOROT XAVFSIZLIGI MUVOZANATI 13-15

Ortiqova Ezozxon

INGLIZ TILI NOTARIAL TERMINOLOGIYASI TAVSIFI 16-25

Isanova Feruza

O'ZBEK VA INGLIZ HUQUQIY TERMINLARINING LINGVOMADANIY
XUSUSIYATLARI 26-29

YURIDIK FANLAR

Хайдарова Хилола

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ДИПЛОМАТИЧЕСКИХ ИММУНИТЕТОВ И
ПРИВИЛЕГИЙ В СОВРЕМЕННОМ МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ 30-33

PEDAGOGIKA FANLARI

Хайдарова Намунахон

GEYMIFIKATSIYA TEXNOLOGIYASI ASOSIDA BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM
TARBIYACHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH ZARURATI:
PEDAGOGIK ASOSLAR VA TA'LIMIY OMILLAR 34-37

Parmonov Abdutolib

UMUMIY TEXNIK KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHDA NAZARIY MEXANIKANI
O'QITISHNING INNOVATSION-DIDAKTIK MODELINI 38-41

Ибрагимова Нилуфар

ПРОДУКТИВНЫЙ СЛОВАРЬ СТУДЕНТОВ В1 В ПРОЦЕССЕ АУДИРОВАНИЯ
ПОДКАСТОВ 42-45

Adamatov Anvar

KOREYA TA'LIM TIZIMIDA TALABA MARKAZLI YONDASHUVNING
KONSTRUKTIVISTIK TAHLILI 46-50

Qo'ldasheva Shoxsanam

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING MAHORATINI VIRTUAL O'YIN VA
SIMULYATSIYALAR YORDAMIDA RIVOJLANTIRISH 51-54

Kasimova (Mulladjanova) Nasiba

LOYIHA TA'LIM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA TALABALARNING MUSTAQIL BILIM
OLISH MOTIVATSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI 55-57

SIYOSIY FANLAR

Dilshoda Khakimova

WOMEN IN DECISION-MAKING POSITIONS: DOES FEMALE LEADERSHIP IMPROVE
GOVERNANCE OUTCOMES? 58-65

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING MAHORATINI VIRTUAL O'YIN VA SIMULYATSIYALAR YORDAMIDA RIVOJLANTIRISH

Qo'ldasheva Shoxsanam Ravshanjon qizi

Farg'ona davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Email: qoldashevashoxsanam10@gmail.com

Tel: +998903906566

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini virtual o'yinlar va simulyatsiya texnologiyalari asosida rivojlantirishning nazariy va metodik asoslari yoritilgan. Tadqiqotda virtual ta'lim muhitining didaktik imkoniyatlari, o'yinlashtirish (gamifikatsiya) elementlarining pedagogik samaradorligi hamda simulyatsiyalar orqali amaliy kompetensiyalarni shakllantirish mexanizmlari tahlil qilingan. Shuningdek, virtual o'yin va simulyatsiyalar asosida o'qituvchilarni tayyorlashning bosqichlari va metodik modeli ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: virtual o'yinlar, simulyatsiya, gamifikatsiya, pedagogik mahorat, metodik kompetensiya, raqamli pedagogika, innovatsion ta'lim.

DEVELOPING THE SKILLS OF FUTURE TEACHERS WITH THE HELP OF VIRTUAL GAMES AND SIMULATIONS

Qoldasheva Shokhsanam Ravshanjon qizi

Independent researcher at Fergana State University

Annotation. This article covers the theoretical and methodological foundations of developing the professional skills of future teachers based on virtual games and simulation technologies. The study analyzes the didactic capabilities of the virtual educational environment, the pedagogical effectiveness of gamification elements, and the mechanisms for forming practical competencies through simulations. Also, the stages and methodological model of teacher training based on virtual games and simulations have been developed.

Keywords: virtual games, simulation, gamification, pedagogical skills, methodological competence, digital pedagogy, innovative education.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i9/n11>

Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari ta'lim tizimining barcha bo'g'inlarida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng ko'lamda joriy etilishi pedagog kadrlar tayyorlash tizimining mazmuni, metodlari va tashkiliy shakllarini modernizatsiya qilish zaruratini kuchaytirmoqda. Zamonaviy ta'lim muhitida o'qituvchi faqat bilim beruvchi subyekt sifatida emas, balki o'quv jarayonini samarali boshqaruvchi, innovatsion yondashuvlarni qo'llay oladigan, murakkab pedagogik vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qiladigan hamda o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qila oladigan yuqori malakali mutaxassis sifatida namoyon bo'lishi talab etiladi. Shu bois, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini shakllantirishda nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy faoliyatga yo'naltirilgan kompetensiyalarni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur jarayonda virtual o'yinlar va simulyatsiya texnologiyalaridan foydalanish alohida dolzarblik kasb etmoqda. Ushbu texnologiyalar o'quv jarayonini interaktivlik, moslashuvchanlik va amaliy yo'naltirilganlik tamoyillari asosida tashkil etishga xizmat qiladi. Virtual o'yinlar talabalarning o'quv faoliyatiga qiziqishini oshirish, ularni faol ishtirok etishga

undash hamda o'rganish motivatsiyasini kuchaytirish imkonini beradi. Simulyatsiya texnologiyalari esa real pedagogik jarayonlarni modellashtirish orqali bo'lajak o'qituvchilarga kasbiy faoliyatga yaqinlashtirilgan sharoitda tajriba orttirish imkoniyatini yaratadi.

Zamonaviy pedagogik paradigmalarda o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv, konstruktivistik nazariya hamda tajribaviy o'rganish konsepsiyalarining integratsiyasi asosida talqin etilmoqda. Mazkur nazariy yondashuvlar majmuasi virtual ta'lim muhitlari va simulyatsiya texnologiyalarining metodologik asosini tashkil etadi. Chunki bu texnologiyalar o'quv jarayonini passiv qabul qilishdan faol ishtirok etish va tajriba orttirish jarayoniga aylantirish imkonini beradi.

Konstruktivistik yondashuv nuqtai nazaridan bilim tayyor shaklda beriladigan mahsulot emas, balki o'rganuvchining faol kognitiv faoliyati va shaxsiy tajribasi asosida shakllanadigan jarayon sifatida qaraladi. Shu jihatdan, virtual simulyatsiyalar o'quv jarayonini sun'iy, ammo didaktik jihatdan boshqariladigan interaktiv muhitda tashkil etib, bilimni mustaqil "qurish" uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Bunday muhitda talaba nafaqat bilimlarni o'zlashtiradi, balki ularni amaliy vaziyatlarda qo'llash orqali chuqurroq anglaydi. Mazkur yo'nalishdagi ilmiy qarashlar konstruksionizm nazariyasi asoschisi Seymour Papert tomonidan ilgari surilgan g'oyalar bilan yanada boyitilgan. Olimning fikricha, o'quvchi bilimni faqat qabul qiluvchi emas, balki uni yaratishda faol ishtirok etuvchi subyekt bo'lishi lozim. U tomonidan taklif etilgan "mikroolamlar" konsepsiyasi doirasida o'rganuvchi turli raqamli modellarni yaratish orqali o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'radi. Bu jarayon virtual simulyatsiyalar yordamida yanada samarali tashkil etilib, "amalda fikrlash" mexanizmini rivojlantiradi.

O'yin asosida o'qitish nazariyasini rivojlantirgan James Paul Gee virtual o'yinlar orqali o'rganuvchida vaziyatga kirish (situativ o'rganish) va faol empatiya shakllanishini asoslab beradi. Uning yondashuviga ko'ra, simulyatsiya va o'yinli muhitlar o'rganuvchini muayyan kasbiy rolga "kiritadi", bu esa bilimlarning yuzaki o'zlashtirilishidan ko'ra, chuqur va kontekstual egallanishiga olib keladi. Natijada, bo'lajak o'qituvchi o'zini real pedagogik faoliyat subyekti sifatida his etadi.

Gamifikatsiya nazariyasi doirasida tadqiqot olib borgan Karl Kapp o'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish o'rganuvchining nafaqat tashqi, balki ichki motivatsiyasini ham kuchaytirishini ta'kidlaydi. Uning fikricha, virtual o'yinlar va simulyatsiyalar orqali yaratilgan muhit o'rganuvchini faol ishtirok etishga undaydi, "oqim holati"ni yuzaga keltiradi hamda xatolar orqali o'rganish imkonini beradi. Bu esa pedagogik tajribaning tabiiy va xavfsiz shakllanishiga xizmat qiladi.

Gamifikatsiya tizimlarining strukturaviy asoslarini tahlil qilgan Kevin Werbach esa rag'batlantirish mexanizmlari, reyting va status tizimlari o'quvchining o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ichki ehtiyojini faollashtirishini asoslaydi. Bunday mexanizmlar ta'lim jarayonida sog'lom raqobat muhitini shakllantirib, o'rganuvchining kasbiy o'sishiga turtki beradi.

Tajribaviy o'rganish nazariyasi nuqtai nazaridan qaralganda, bilim faqat nazariy ma'lumotlarni qabul qilish bilan cheklanmay, balki ularni amaliy faoliyat jarayonida sinovdan o'tkazish orqali shakllanadi. Virtual o'yinlar bu jarayonni yuqori darajadagi interaktivlik asosida tashkil etib, o'rganuvchining kognitiv va emotsional faolligini ta'minlaydi. Simulyatsiyalar esa real pedagogik vaziyatlarning raqamli modellarini yaratish orqali bo'lajak

o'qituvchilarda strategik fikrlash, tezkor qaror qabul qilish hamda muammoli vaziyatlarga moslashuvchan yondashuvni rivojlantiradi. Shunday qilib, yuqorida keltirilgan nazariy qarashlar virtual o'yinlar va simulyatsiyalarni bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini rivojlantirishda muhim metodologik vosita sifatida e'tirof etish imkonini beradi. Ular ta'lim jarayonini faol, interaktiv va tajribaga asoslangan shaklga keltirib, nazariy bilimlarni amaliy kompetensiyalarga transformatsiya qilishga xizmat qiladi.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini virtual o'yinlar va simulyatsiyalar asosida rivojlantirish jarayonini ilmiy jihatdan asoslash maqsadida kompleks metodlar tizimidan foydalanildi. Jumladan, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish va umumlashtirish orqali muammoning nazariy asoslari o'rganildi hamda mavjud yondashuvlar tizimlashtirildi. Pedagogik modellashtirish metodi asosida virtual o'yin va simulyatsiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilishning konseptual modeli ishlab chiqildi. Shuningdek, kuzatuv va monitoring metodlari yordamida talabalarning virtual muhitdagi faoliyati, ularning pedagogik vaziyatlarga munosabati hamda qaror qabul qilish jarayonlari o'rganildi. Tajriba-sinov ishlari esa ishlab chiqilgan metodikaning amaliy samaradorligini aniqlash, natijadorligini baholash va takomillashtirish imkonini berdi. Natijada, virtual o'yinlar va simulyatsiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-metodik model ishlab chiqildi.

Virtual o'yinlar va simulyatsiyalar zamonaviy ta'lim texnologiyalarining muhim tarkibiy qismi bo'lib, ular o'quv jarayonini interaktiv, faol va talaba markazli shaklda tashkil etishga xizmat qiladi. Virtual o'yinlar o'quvchilarning bilishga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni faol o'quv faoliyatiga jalb etish hamda bilimlarni qiziqarli va motivatsion muhitda o'zlashtirish imkonini beradi.

Simulyatsiya texnologiyalari esa real pedagogik jarayonlarning raqamli modellarini yaratish orqali bo'lajak o'qituvchilarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Ular yordamida o'qituvchi darsni loyihalash, o'quvchilar bilan muloqot qilish, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish kabi kasbiy faoliyat elementlarini xavfsiz va nazorat qilinadigan muhitda egallaydi.

Virtual o'yin va simulyatsiyalar o'zining funksional tuzilishiga ko'ra quyidagi asosiy komponentlardan tashkil topadi: virtual ta'lim muhiti – pedagogik jarayonni modellashtiruvchi raqamli platforma; o'yin senariylari va pedagogik vaziyatlar – real dars jarayoniga xos holatlarning tizimi; interaktiv topshiriqlar – talabaning faol ishtirokini ta'minlovchi vositalar; baholash va monitoring tizimi – o'quv faoliyati natijalarini tahlil qilish va baholash mexanizmi.

Virtual o'yinlar va simulyatsiyalar asosida kasbiy tayyorgarlikni tashkil etish izchil va bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Dastlabki bosqichda talabalar virtual texnologiyalar imkoniyatlari bilan tanishtirilib, ularda ushbu vositalarga nisbatan qiziqish va ijobiy munosabat shakllantiriladi. Keyingi bosqichda talabalar virtual muhitda dars modellarini ishlab chiqish va ularni amaliyotda sinovdan o'tkazish orqali faoliyatga jalb etiladi. Yakuniy bosqichda esa o'tkazilgan faoliyat natijalari reflektiv tahlil qilinadi, xatolar aniqlanadi va ularni bartaraf etish yo'llari ishlab chiqiladi. Mazkur bosqichlar talabalarda nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish hamda reflektiv kompetensiyani shakllantirishga xizmat qiladi.

Virtual o'yinlar va simulyatsiyalar asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni bir qator muhim pedagogik natijalarni ta'minlaydi. Avvalo, talabalarda pedagogik faoliyatni ilmiy asosda loyihalash va rejalashtirish ko'nikmalari rivojlanadi. Shu bilan birga, muammoli vaziyatlarda tezkor va asosli qaror qabul qilish qobiliyati shakllanadi. Bundan tashqari, kreativ va reflektiv fikrlash rivojlanib, o'quv motivatsiyasi sezilarli darajada oshadi. Virtual muhit bilan ishlash jarayonida esa talabalarning raqamli kompetensiyasi ham takomillashadi.

Xulosa qilganda tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, virtual o'yinlar va simulyatsiyalar bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar o'quv jarayonini modellashtirish, amaliy tajriba orttirish va reflektiv faoliyatni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli, pedagog kadrlar tayyorlash tizimida virtual o'yinlar va simulyatsiyalardan tizimli va maqsadga muvofiq foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Papert, S. Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas. Basic Books, 1980. – pp. 156–182.
2. Gee, J. P. What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. Palgrave Macmillan, 2003. – pp. 113–138.
3. Kapp, K. M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education. Pfeiffer, 2012. – pp. 54–82.
4. Werbach, K., & Hunter, D. For the Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Wharton Digital Press, 2012. – pp. 71–95.
5. Kolb, D. A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. FT Press, 2014. – pp. 194–220.
6. Begimkulov, U. Sh. Pedagogik oliy ta'lim muassasalari axborot-ta'lim muhitini tashkil etishning nazariy-metodik asoslari. Pedagogika fanlari doktori dissertatsiyasi. – Toshkent, 2007. – 124–146-betlar.
7. Mamurov, B. B. Bo'lajak o'qituvchilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish. Monografiya. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. – 88–110-betlar.
8. Schön, D. A. The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action. Basic Books, 1983. – pp. 128–145.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

IX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, may

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 9-son (may, 2026-yil). – 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 14-may.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.